

Paradigma-váltás a várostervezés gyakorlatában

- Az urbanisztika napi gyakorlata csak többé-kevésbé felismert feladatok megoldásának szükségszerűségével szembesül

- Létező városaink hagyományos építészeti minták általi egyre teljesebbé tétele, bővítése

- Új ökológiai egyensúly megteremtésére alkalmas megastрукurák létrehozása

- Kiüresedett műszaki strukturák metamorfózisának lehetővé tétele

TORRE DAVID

INFORMAL VERTICAL COMMUNITIES

URBAN-THINK TANK
CHAIR OF ARCHITECTURE AND URBAN DESIGN
ETH ZÜRICH

PHOTOGRAPHS BY IWAN BAAN

LARS MÜLLER PUBLISHERS

LE A I ALP
FIRKAKALI

2011 KÜLTÜRÜN
2012 KÜLTÜRÜN

2013 KÜLTÜRÜN

2014 KÜLTÜRÜN

2015 KÜLTÜRÜN

2016 KÜLTÜRÜN

2017 KÜLTÜRÜN

2018 KÜLTÜRÜN

2019 KÜLTÜRÜN

2020 KÜLTÜRÜN

2021 KÜLTÜRÜN

2022 KÜLTÜRÜN

2023 KÜLTÜRÜN

2024 KÜLTÜRÜN

2025 KÜLTÜRÜN

2026 KÜLTÜRÜN

2027 KÜLTÜRÜN

2028 KÜLTÜRÜN

2029 KÜLTÜRÜN

2030 KÜLTÜRÜN

2031 KÜLTÜRÜN

2032 KÜLTÜRÜN

2033 KÜLTÜRÜN

2034 KÜLTÜRÜN

2035 KÜLTÜRÜN

2036 KÜLTÜRÜN

2037 KÜLTÜRÜN

2038 KÜLTÜRÜN

2039 KÜLTÜRÜN

2040 KÜLTÜRÜN

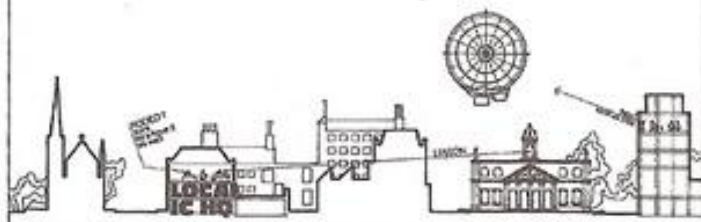
- Dinamikusan növekedő népesség
életterének tartós biztosítása

- A kortárs urbanisztika mélységében talán fel sem ismert feladatokat rejt magában

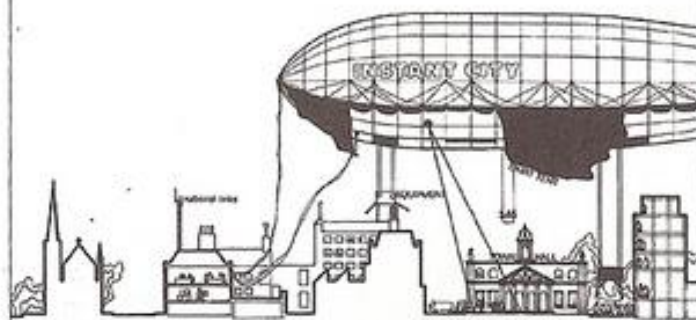
BEFORE IC: A SLEEPING TOWN

1

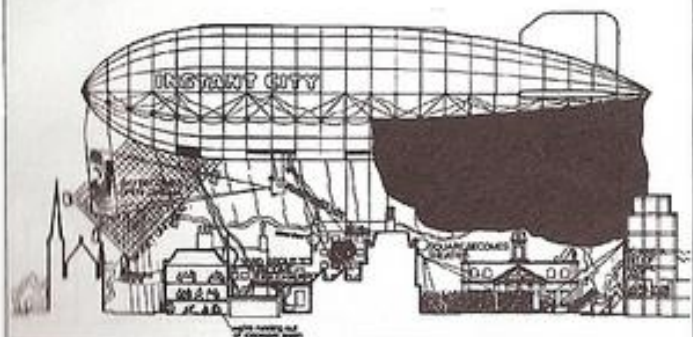
DESCENT

2

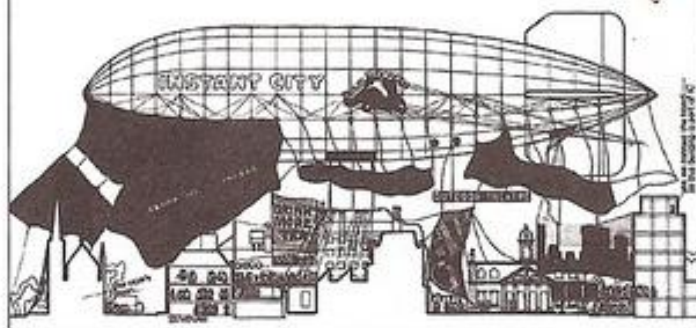
EVENT

3

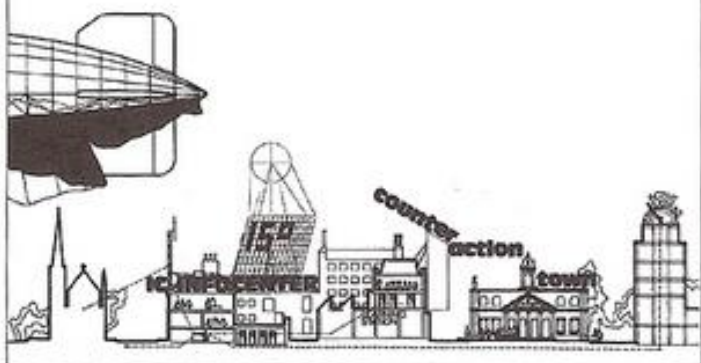
HIGHEST INTENSITY

4

INFILTRATION

5

NETWORK TAKES OVER

6

Törjön ki a stresszből!

A KOCKÁZATOKRÓL ÉS A MELLÉKHATÁSOKRÓL OLVASD EL A TÁJÉKOZTATÓT, VAGY KÉRDEZZE MEG KEZELŐORVOST

6.30-22
SZOMBAT: 07-17 VASÁRNAP: 08-13

skála

- Mindezen teljességében fel nem ismert feladatok megoldása érdekében a hazai gyakorlatban *sajátos intézményrendszer és működési rend alakult ki*
- Ezt az intézményrendszert és ezt a működési rendet alapvetően a *bürokratikus felépítés, működési mechanizmus és a jogszabályi keretek általi vezérlés* jellemzi
- Ez az intézményrendszer és ez a működési rend – számos oknál fogva - nem alkalmas az előtte álló problémák felismerésére és hatékony megoldására

Az 1990 után felépült intézményi és irányítási struktúra ésszerű okai:

- A településfejlesztés aktorai egy hierarchikus irányítási rendszer szereplőiből szuverén döntési lehetőséggel rendelkező közreműködőkké váltak
- Biztosítani kell a szereplő egyenlő jogait, a működés mindenkire azonosan kötelező szabályait
- Áttekinthető és ellenőrzött rendszerben való működés kívánatos
- Azonos minőségű szakmai munkának kell minden településen folynia
- A működés demokratikus és nyilvános jellegét is biztosítani kell

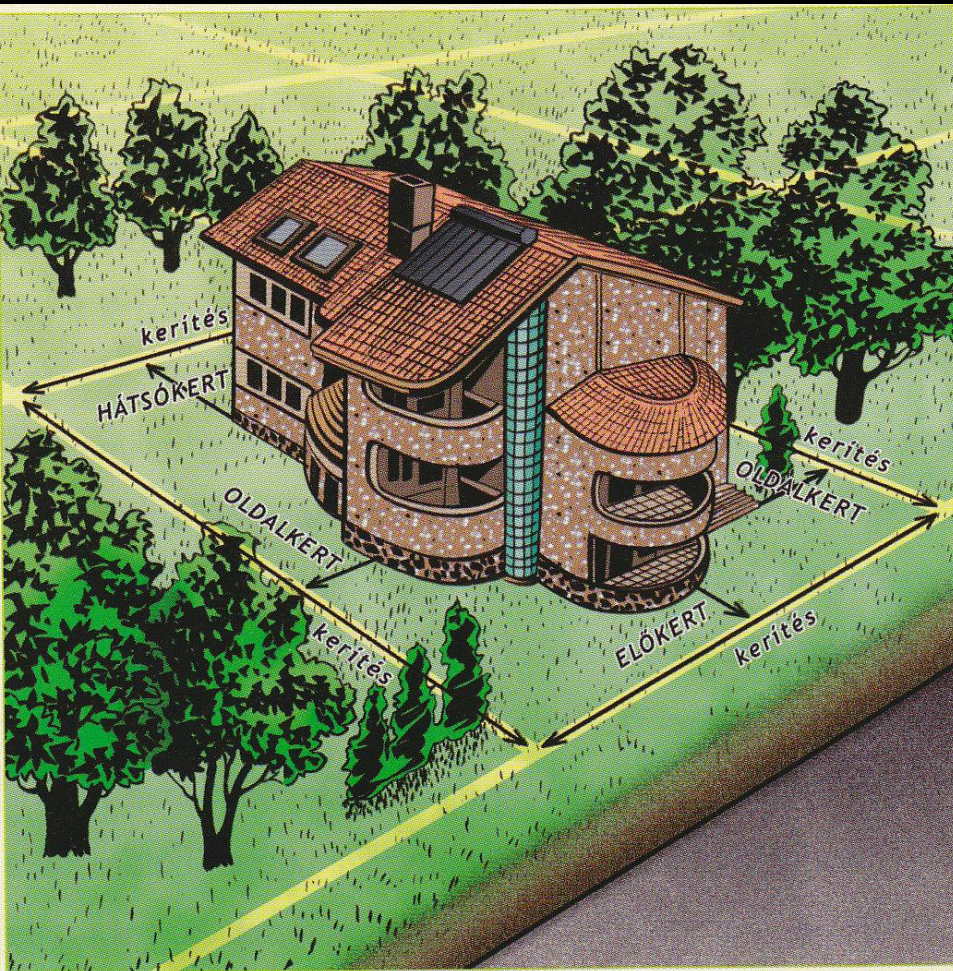
- Milyen elvi ellentmondásokat és működési zavarokat vet fel a felállított rendszer?

- Morális deficit

...az ördögi végrehajtó hatalom...

- *„...a szükségképpen etikai mérlegelés, ezáltal a döntéshozó minden döntés aktusával megvalósuló etikai vizsgálata kiiktatódik abban a pillanatban, amikor tételes szabályok keletkeznek és a hivatalnok kötelezettsége formálisan nem áll többől, mint a szabályok – adott esetben a tételes jog – betartásából és betartásából. Mentessülve a döntés mindenféle erkölcsi súlyától, a mindennapi gyakorlat szintjén érzékelve és érzékeltetve, hogy a hivatalnok morális terhe a tételes jog szövegéig terjed.”*
- Hamvas Béla: Patmosz I. Értekezés a közigazgatásról, 10.

- Hamis absztrakció – második valóság

Az építési hely meghatározása

4.2.29. kép: Városépítészeti „rémálom” Erdligeten.
Architectural “nightmare” at Erdliget

- Az elvont normatív szabályozás által megteremtett torzulások

- A feladat téves felismerése
- Szabályozott keretek közé szorított adminisztratív tevékenység, vagy sokdimenziós (téri, társadalmi, intellektuális, műszaki, szociális, ontológiai, stb.) problémák kreatív megoldása?

VÁTTI

- Településtudományi Kutatási Iroda
- Regionális Tervezési Iroda
- Településtervezési Iroda
- Mérnöki Iroda
- Műemlék- és Építéstervezési Iroda
- Országos Telephely Központ
- Termálvíz Projektiroda

VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft. (2005)

- **Back office**
  - Stratégiai Iroda
  - Biztonsági Megbízotti Iroda
  - Koordinációs Iroda
  - Belső Ellenőrzési Iroda
  - Kommunikációs Iroda
  - Humánerőforrás Gazdálkodási Iroda
  - Jogi Iroda
  - Kontrolling Iroda
  - Vállalati Pénzügyek Iroda
- **Információszolgáltatási Igazgatóság**
  - Dokumentációs Központ
  - Szolgáltatási Iroda
  - Fejlesztési Iroda
- **Területi Tervezési és Értékelési Igazgatóság**
  - Stratégiai Tervezési és Vidékfejlesztési Iroda (STVI),
  - Területi Elemzési, Értékelési és Monitoring Iroda (TEÉMI),
  - Nemzetközi, Területpolitikai és Urbanisztikai Iroda (NTUI),
  - Térségi Tervezési és Területrendezési Iroda (TTRI)
- **Fejlesztési Programok üzletág**
  - ÁROP EKOP Igazgatóság
  - ROP Igazgatóság
  - Norvég/EGT és Svájci Programok Igazgatósága
  - Pénzügyi Iroda
  - Roma Fejlesztési és Tervező Programiroda
  - Üzletági Koordinációs Titkárság
- **Területi Együttműködési üzletág**
  - Menedzsment Szolgáltatóság Igazgatóság
    - Forrástervezési és Ellenőrzési Iroda
    - Adminisztrációs és Szolgáltató csoport
    - Folyamatszabályozási és Monitoring Iroda
    - Stratégiai Szolgáltatások Iroda
      - Nemzeti Kontakt Pont
    - Pénzügyi Kifizetési Iroda
    - Al-kifizető Hatóság
  - Program-végrehajtási és Ellenőrzési Igazgatóság
    - Központi Ellenőrzési Iroda
    - Rendszerellenőrzési és Szabálytalanságkezelési Iroda
- **Közös Technikai Titkárságok**
  - Transznacionális Program
    - Délkelet-európai Transznacionális Program Közös Technikai Titkárság
    - Projekt Menedzsment Iroda
    - Pénzügyi Menedzsment és Adminisztrációs Iroda
  - Határmenti programok – magyarországi irányító hatósággal
    - Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program Közös Technikai Titkárság
    - Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program Közös Technikai Titkárság
    - Magyarország – Horvátország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program Közös Technikai Titkárság
    - Magyarország - Szerbia IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program Közös Technikai Titkárság
    - Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna ENP IHatáron Átnyúló Együttműködési Program Közös Technikai Titkárság
  - Határmenti programok – külföldi irányító hatósággal
    - Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program Közös Technikai Titkárság
  - Programkoordinációs testület
- **Hálózati Igazgatóság**
  - Békéscsabai Területi Iroda
  - Dél-dunántúli Területi Iroda (fióktelep: Pécs)
  - Észak-alföldi Területi Iroda (fióktelep: Debrecen)
  - Észak-magyarországi Területi Iroda (fióktelep: Eger, Miskolc).
  - Közép-dunántúli Területi Iroda (fióktelep: Székesfehérvár)
  - Közép-magyarországi Területi Iroda (Budapest)
  - Mátészalkai Területi Iroda
  - Nyugat-dunántúli Területi Iroda (fióktelep: Sopron, Szombathely, Zalaegerszeg)
  - Szegedi Területi Iroda

- A pénzügyi források esetenként tragikusan ésszerűtlen allokációja

STKH Marketing Iroda

Jó hozzánk eljönni!

Információk
szolgáltatásokról
és a katalógus
szórólapról.

- Kommunikációs szakadék I.
- Támogató - támogatásra szoruló
- Támogató – kódoló közvetítő közeg –
dekódoló helyi közeg – támogatásra
szoruló

- Kommunikációs szakadék II.
- A települések gazdái - az urbanisztika szakemberei
- A településfejlesztés-településrendezés bürokratikus szabály- és intézményrendszerének ismerete szaktudássá vált

Településrendezési eszközök módosítása **ÁLTALÁNOS** esetben

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
A	módosítás nélkül alkalmazható régi OTÉK + nincs eljárás								új készítendő
B1			a módosítás (45. § (2) a), ba) pont) régi OTÉK szerint + új eljárásrend alapján készülhet			a módosítás további változtatás nélkül alkalmazható (régi OTÉK figyelembevételével + nincs eljárás)			új készítendő
B2			együtt tervezendő területek esetében (45. § (2) bb) pont) új tartalmi követelmények szerint + új eljárásrend alapján készülhet						
C1	a folyamatban lévő módosítás régi OTÉK szerint + régi eljárásrend szerint készülhet		a módosítás további változtatás nélkül alkalmazható (régi OTÉK figyelembevételével + nincs eljárás)						új készítendő
C2	a folyamatban lévő módosítás régi OTÉK szerint + régi eljárásrend szerint készülhet		a módosítás régi OTÉK szerint + új eljárásrend alapján készülhet		a módosítás további változtatás nélkül alkalmazható (régi OTÉK figyelembevételével + nincs eljárás)				új készítendő
C3	a folyamatban lévő módosítás régi OTÉK szerint + régi eljárásrend szerint készülhet		együtt tervezendő területek esetében új tartalmi követelmények szerint + új eljárásrend alapján készülhet						

A MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT TARTALMI KÖVETELMÉNYEI

HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

- 1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok
- 1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata
- 1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
- 1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló
  - – vonatkozó megállapításai
  - 1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása
  - 1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai
  - 1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések
  - 1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata
  - 1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök
  - 1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek
  - 1.7. A település társadalmi
    - 1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség
    - 1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekvizonyok
    - 1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, egyházak stb.)
  - 1.8. A település humán infrastruktúrája
  - 1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)
  - 1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása
  - 1.9. A település gazdasága
  - 1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre
  - 1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői
  - 1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése
  - 1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)
  - 1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)
  - 1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere
  - 1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program
  - 1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere
  - 1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység
  - 1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai
  - 1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás
  - 1.10.6. Intézményfenntartás
  - 1.10.7. Energiagazdálkodás
  - 1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások
  - 1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata
  - 1.12.1. Természeti adottságok
  - 1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet
  - 1.12.2.1. tájtörténeti vizsgálat
  - 1.12.2.2. tájhasználat értékelése
  - 1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek
  - 1.12.3.1. tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek
  - 1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék
  - 1.12.3.3. ökológiai hálózat
  - 1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

- A megalapozó vizsgálat és az alátámasztó javaslat a település adottságainak figyelembevételével készül.
- **Az egyes elemei összevonhatók, fejezetben belül átcsoportosíthatók, bővíthetők, egyes részelemei a indokolt esetben elhagyhatók.**
- A településszerkezeti tervhez készített megalapozó vizsgálat és alátámasztó javaslat szükség szerint aktualizálva, kiegészítve felhasználható.

- Kommunikációs szakadék III.
- Az urbanisták új nemzedékének nyelve:
  - *smart city*
  - *ICT*
  - *meztelen utca*
  - *a városi tér, mint interface*
  - *surveillance culture*
  - *fix-my-street*
  - *A szerzők újrapozicionálása*
  - *kickstarter, mint elsőprő sikerű platform*
  - *sötét anyag*

- *„...a jól megfogalmazott és sikeresen megfuttatott projektek ötletből valósággá formálása éppen abba a „sötét anyagba” vezet be a kezdeményezőket, amiből a laikus, civil városi közösségek hagyományosan éppen azért szorulnak ki, mert nincs tapasztalatuk a szabályozás, a bürokrácia, hatóságok és érdekcsoportok alkotta rengetegben való eligazodásra.”*
- Szemerey Samu

- A helyesen felismert feladatok hatékony megoldása a településfejlesztés-településrendezés (általában az építésügy) intézményi és működési rendje elvének radikális átalakítása, deregulációja és rugalmassá tétele – a feladat természetének alapvető átértékelése - nélkül nem lesz lehetséges

